

MĚSTO VELKÉ HAMRY

Plán prevence kriminality pro roky 2023 - 2025

I. Úvod

Plán prevence kriminality města Velké Hamry pro rok 2023 – 2025 (dále jen „plán prevence kriminality“) byl zpracován s cílem jasně definovat a popsat problematiku kriminálně rizikových, kriminálních a protiprávních jevů, které budou řešeny. Dále stanovit cíle prevence kriminality a jejich priority, definovat opatření k jejich dosažení a zajistit kontrolu a evaluaci realizace těchto opatření. Plán prevence kriminality byl vypracován v návaznosti na plán prevence kriminality pro roky 2013–2014, 2015–2016, 2017–2019, 2020-2022, Strategický plán sociálního začleňování pro obec Velké Hamry 2021+, a na Analýzu pocitu strachu ve Velkých Hamrech.

Na zpracování Plánu prevence kriminality rok 2023 – 2025 byly použity informace Policie ČR a Úřadu práce Jablonec nad Nisou.

II. Analýza současného stavu

Město Velké Hamry patří k sídlům v Libereckém kraji, kde se vzhledem k celkovému počtu obyvatel (cca 2.700 osob) koncentruje větší počet osob ohrožených sociálním vyloučením (kvalifikovaný odhad cca 110 osob trvale hlášených a dále to jsou osoby, které se na území města vyskytují bez trvalého pobytu), a s tím spojené problémy jako je vyšší nezaměstnanost, nižší životní úroveň obyvatel sociálně vyloučené lokality, problémy v soužití majority a minority atd. Obcí s rozšířenou působností je pro Velké Hamry jeden kilometr vzdálený Tanvald. Silné vazby mezi Velkými Hamry a Tanvaldem jsou nejen formální či institucionální. Dochází k časté migraci sociálně vyloučených osob mezi těmito městy, dále i z a do Smržovky a Desné v Jizerských horách. Řada rodin má své členy ve více okolních městech. Část obyvatel Velkých Hamrů dojíždí za prací do Tanvaldu a naopak.

Bezpečnostní analýza

Bezpečnostní analýza byla zpracována ve spolupráci s Policií ČR a pracovníci MěÚ Velké Hamry projednávající přestupky.

V analýze jsou uvedeny údaje o přečinech, zločinech a přestupcích, spáchané za území obce.

- **Trestné činy za rok 2013 - 2021, meziroční srovnání a index na 10 tisíc obyvatel**

Kriminalita (přechyiny i zločiny)

Rok	Celkem	Násilná	Mravnostní	Majetková
2013	65	8	-	30
2014	46	6	1	24
2015	49	7	1	31
2016	44	9	0	17
2017	37	4	0	16
2018	42	5	3	20
2019	25	5	4	10
2020	52	6	3	12
2021	20	7	0	3

Pachatelé

Rok	Věk 0-14 let	15 -17 let	18 a více let	Recidivisté
2013	2	2	33	3
2014	1	1	28	2
2015	0	0	24	2
2016	0	0	17	1
2017	0	0	10	3
2018	0	0	16	2
2019	2	3	13	2
2020	0	1	38	3
2021	1*	2*	24*	9*

Pachatelé za celé ORP Tanvald

Rok	Věk 0-14 let	15 -17 let	18 a více let	Recidivisté
2021	9	13	177	66

Oběti

Rok	Děti (0-18 let)	Ženy	Osoby starší 65ti let
2013	10	24	8
2014	5	14	4
2015	7	12	6
2016	7	13	8
2017	6	12	6
2018	5	10	3
2019	6	2	1
2020	2	12	8
2021	3**	3**	0**

Oběti za celé ORP Tanvald

Rok	Děti (0-18 let)	Ženy	Osoby starší 65ti let
2021	23	24	2

- Data o vybraných druzích přestupků

druh	počet obyvatel		přestupky – abs. počet			index na 10 tis. obyv.		změna 17-18 (index)	změna 17-18 (%)
	k 31.12. 2019	změna proti roku 2018	rok 2018	k 31.12. 2019	změna 18-19	rok 2018	rok 2019		
Proti veřejnému pořádku	2634	-16	0	1	+1	0	3,8	+3,8	+100%
Proti občanskému soužití	2634	-16	34	27	-7	128,3	102,5	-25,8	-20%
Proti majetku	2634	-16	6	6	0	22,6	22,8	+0,2	+0,8%
přestupky proti obecně závazným vyhláškám v oblasti bezpečnosti a veřejného pořádku	2634	-16	0	0	0	0	0	0	0 %

druh	počet obyvatel		přestupky – abs. počet			index na 10 tis. obyv.		změna 19-20 (index)	změna 19-20 (%)
	k 31.12. 2020	změna proti roku 2019	rok 2019	k 31.12. 2020	změna 19-20	rok 2019	rok 2020		
Proti veřejnému pořádku	2645	+11	1	3	+2	3,8	11,3	+7,5	+197%
Proti občanskému soužití	2645	+11	27	39	+12	102,5	147,4	+44,9	+43,8%
Proti majetku	2645	+11	6	4	-2	22,8	15,1	-7,7	-33,8%
přestupky proti obecně závazným vyhláškám v oblasti bezpečnosti a veřejného pořádku	2645	+11	0	0	0	0	0	0	0%

druh	počet obyvatel		přestupky – abs. počet			index na 10 tis. obyv.		změna 20-21 (index)	změna 20-21 (%)
	k 31.12. 2021	změna proti roku 2020	rok 2020	k 31.12. 2021	změna 20-21	rok 2020	rok 2021		

Proti veřejnému pořádku	2694	+49	3	0	- 3	11,3	0	-11,3	-100%
Proti občanskému soužití	2694	+49	39	28	-11	147,4	103,9	- 43,5	-29,5%
Proti majetku	2694	+49	4	3	-1	15,1	11,1	-4,0	-26,5%
přestupky proti obecně závazným vyhláškám v oblasti bezpečnosti a veřejného pořádku	2694	+49	0	0	0	0	0	0	0%

Z údajů je zřejmé, že od doby, kdy v obci působí asistenti prevence kriminality, postupně dochází ke snižování počtu trestných činů a přečinů. Snižovaly se především přečiny majetkové, které jsou ovlivnitelné činností APK. V roce 2021 byl evidován vůbec nejnižší počet trestných činů. Taktéž v oblasti přestupků byl rok 2021 velmi dobrý. Došlo k poklesu přestupků proti majetku o 26,5% oproti roku 2020, k poklesu přestupků proti občanskému soužití o 29,5% oproti roku 2020. V roce 2021 neevidujeme žádné přestupky proti veřejnému pořádku a ani žádné přestupky proti obecně závazným vyhláškám.

Hlavní důvody, proč je z dlouhodobého pohledu kriminalita roku 2021 na historicky nejnižší úrovni, jsou dle bilanční tiskové zprávy k vývoji registrované kriminality následující:

- Opatření proti pandemii covidu-19 a s tím související snížení mobility osob a omezení veřejných či veřejnosti přístupných aktivit.
- Optimalizace statistického vykazování a s tím související pohyby v jednotlivých subkategoriích.
- Novelizace trestního zákoníku, kdy došlo ke změně dolní hranice výše škody při kvalifikaci trestného činu na 10 000 Kč (důležitý faktor při sledování víceletých trendů).
- Zefektivnění práce policistů a kriminalistů při objasňování trestné činnosti, důraz na viditelný výkon služby a zacílení na využívání dostupných nástrojů pro odhalování kriminality.

Pokles kriminality v obci byl způsoben i činností APK, ale také díky provázanosti aktivit obce nejen v oblasti prevence kriminality. Důvodem snížení kriminality je i fakt, že došlo k výrazné optimalizaci statistického vykazování za účelem jeho přizpůsobení reálné struktury registrované kriminality. Zároveň také v průběhu loňského roku platila na našem území různá omezení ve spojitosti s pandemií covid-19, která výrazně omezovala mobilitu osob, konání veřejných akcí, provozování podniků a zařízení, ve kterých pravidelně docházelo k větší kumulaci osob a tím i zvýšenému riziku výskytu trestné činnosti. Díky šíření onemocnění COVID19 lidé více času trávili doma a nebyl tak velký prostor pro registrovanou protiprávní činnost. Obec se snaží svými opatřeními omezit migraci problémových obyvatel, zaměstnává osoby z SVL, nebo osoby sociálním vyloučením ohrožené (především rodiče malých dětí), zajišťuje aktivity pro jejich děti v rámci prevence kriminality, poskytuje sociální a terénní práci, ve spolupráci se školou a školkou zajišťuje inkluzivní vzdělávání dětí ze SVL, nabízí sociální bydlení. Těmito opatřeními dochází k zapojení dříve problémových obyvatel do dění v obci, zajištění jejich příjmů a také k podpoře při řešení různých problémů v rodinách. Na druhou stranu se obec brání přílivu nových problémových obyvatel komunikací s majiteli nemovitostí a trváním na dodržování podmínek soužití v obci po nově přichozích.

*Co se týče pachatelů, tak se nepodařilo získat od Policie ČR za rok 2021 údaje výhradně za město Velké Hamry. Údaje, které jsme získali, jsou za celé ORP Tanvald.

Podle počtu obyvatel lze pouze odhadnout, kolik pachatelů a obětí je v jaké skupině. ORP Tanvald měl k 31.12.2021 počet obyvatel 20.274. Město Velké Hamry mělo k 31.12.2021 celkem 2.694 obyvatel. Pokud bychom uvažovali rozložení pachatelů a obětí dle celkového počtu obyvatel, tak by byl ve Velkých Hamrech 1 pachatel ve věku 0-14 let, cca 2 pachatelé ve věku 15-17 let a 24 pachatelů 18 a více let a necelých 9 recidivistů. Celkem to je tedy 27 osob. Vzhledem k tomu, že v roce 2021 bylo spácháno pouze 20 přečinů, tak je zřejmé, že 7 osob buď vykonalo trestnou činnost v jiné obci, nebo některé trestné činy byly spáchány více osobami. I takto stanovená čísla jsou nicméně srovnatelná s rokem 2020 a nedošlo k významnému nárůstu. Podle celkového počtu přestupků a trestných činů ve Velkých Hamrech se dá očekávat, že tyto údaje jsou ve skutečnosti ještě nižší.

**Co se týče obětí, tak se opět nepodařilo získat od Policie ČR za rok 2021 údaje výhradně za město Velké Hamry. Údaje jsme získali pouze za celé ORP Tanvald. Zvolíme-li stejnou logiku výpočtu obětí, jakou jsme zvolili u pachatelů, tak výsledná čísla počtu obětí jsou ve srovnání s minulými roky nejnižší.

Z údajů je zřejmý také pokles přestupků. Především přestupků v občanském soužití. Tento jev je důsledkem činnosti asistentů prevence kriminality a snahou obce zaměstnávat i občany ze SVL, poskytováním sociální práce, řešením dluhů obyvatel SVL a dobrou spoluprací se školou. Výsledky analýzy ukazují také vliv práce s dětmi a mládeží, zajišťování trávení jejich volného času (klubovna, tábory, krátkodobé pobyty atd.), neboť v delším časovém horizontu je páchaní trestní činnosti či přestupků mládeží nízké. Navýšení v roce 2021 může být zapříčiněno přistěhováním některých problémových rodin z okolí.

Z bilanční tiskové zprávy k vývoji registrované kriminality na území České republiky v roce 2021 rovněž vyplývá, že počet registrovaných trestných činů celorepublikově klesá již několikátým rokem. Nicméně je třeba zmínit, že stále existuje velké množství latentních trestných činů v běžném a nově i v online prostředí. Právě v této oblasti vidíme rovněž nutnost APK.

Sociálně demografická analýza

- **Počet vyplacených sociálních dávek závislých na výši příjmu ve správním obvodu ORP za roky 2013 - 2021, meziroční srovnání (počet obyvatel ORP Tanvald je cca 20.490)**

Dávka hmotné nouze	Počet dávek r. 2013	Počet dávek r. 2014	Počet dávek r. 2015	Počet dávek r. 2016	Počet dávek r. 2017	Počet dávek r. 2018	Počet dávek r. 2019	Počet dávek r. 2020	Počet dávek r. 2021
Příspěvek na živobytí	6352	6784	6478	6861	5677	8881	4229	4303	4599
Doplatek na bydlení	3322	3585	3102	3205	3234	2872	2409	2493	2727
Mop – jednorázový výdaj	5	data nejsou k dispozici	data nejsou k dispozici	27	27	21	28	61	48
Mop – nezbytné náklady na pořízení předmětů	25	data nejsou k dispozici	data nejsou k dispozici	43	26	27	35	47	33
Mop – sociální vyloučení	12	data nejsou k dispozici	data nejsou k dispozici	13	20	5	11	9	7
Mop – nezbytné náklady související s dítětem	196	data nejsou k dispozici	data nejsou k dispozici	196	186	153	126	103	111
Mop celkem	238	298	71	281	264	206	183	224	282
Dávky celkem	9912	10667	9651	10347	9175	11959	5796	5645	6119
Meziroční srovnání	-	+755	-1016	+696	-1172	+2784	-6163	-151	+474

- **Počet nezaměstnaných v obci k 31.12.2013 - 31.12.2021, meziroční srovnání a index na 10 tisíc obyvatel:**

Rok	Počet obyvatel k 31.12.	Počet nezaměstnaných k 31.12.	Meziroční srovnání	Index na 10 tisíc obyvatel	Změna indexu
2013	2744	182	-	664	-
2014	2713	162	- 20	597	- 67
2015	2634	143	-19	543	-54
2016	2606	116	-27	445	-98
2017	2623	90	-26	343	-102
2018	2670	70	-20	262	-81
2019	2636	75	+5	285	+23
2020	2637	89	+14	338	+53
2021	2605	93	+4	357	+19

Z uvedených dat je patrné kolísání počtu vyplacených dávek hmotné nouze. Od roku 2013 dochází každoročně ke změně tendence počtu vyplacených dávek (v roce 2014 více než v roce 2013, v roce 2015 méně než v roce 2014, v roce 2016 více než v roce 2015 atd.). Tento

trend byl sledován i v minulých letech. Nicméně nárůst vyplacených dávek v roce 2018 je podstatně vyšší než v roce 2017 tj. nárůst o více jak 30%. Na nárůstu se podílí především příspěvek na živobytí, který je valorizován v souvislosti s růstem mezd. Ostatní dávky poklesly. V roce 2018 je u příspěvku na živobytí skokový nárůst, a to o více než 56%, ostatní dávky poklesly.

Díky pozitivnímu vývoji ekonomiky klesá každoročně i počet nezaměstnaných. Město Velké Hamry v rámci programu prevence kriminality a Strategického plánu sociálního začleňování vytvářelo ve sledovaném období nová pracovní místa především v rámci VPP. V roce 2014 bylo oproti roku 2013 vytvořeno o 4 pracovní místa více tj. celkem 16 pracovních míst. Tento počet pracovních míst tvořil 20% z poklesu nezaměstnanosti v obci. **V r. 2015** město zaměstnávalo na veřejně prospěšné práce celkem 13 lidí a dále v rámci projektu D6 „Vychovávejme příkladem!“ dalších pět lidí na pozicích pomocných zedníků a pracovníků v odpadovém hospodářství. Tento počet pracovních míst tvoří 11% z poklesu nezaměstnanosti v obci. V roce 2016 město v rámci VPP zaměstnávalo 17 lidí, z toho je 6 z obyvatel ze SVL. V roce 2018 a 2019 bylo na obci zaměstnáno v rámci VPP 9 osob. Pokles počtu osob zaměstnaných v posledních dvou letech v rámci VPP je dán pozitivním vývojem nezaměstnanosti a snížením podpory míst VPP ze strany ÚP. Záměrem města je i nadále vytvářet místa VPP a zaměstnávat především osoby sociálním vyloučením ohrožené, především Romy, neboť i v době nízké nezaměstnanosti mají tyto osoby velký problém získat legální zaměstnání a často se podílejí na kriminálních aktivitách. V současné době jsou v rámci VPP zaměstnáni 4 lidé (k 30.11.2022 dohody končí). Od ÚP máme zatím potvrzeno, že zřejmě budou moci prodloužit dohodu alespoň do 31.01.2023, nejspíš ale budou muset přikročit ke krácení počtu míst, vzhledem k omezeným možnostem závazkování rozpočtu příštího roku.

- **Existence sociálně vyloučené lokality na území obce:**

V současné době lze jako SVL označit již pouze objekt č.p. 256 – vedle hasičárny. Vlastníkem je soukromá osoba, z čehož pramení velká část potíží. Tento je nekomunikativní. Do domu se neinvestuje, případné úpravy si musejí provádět sami nájemníci. Dům je celkově ve velmi špatném technickém stavu, není řešeno odkanalizování. V domě bydlí v současné době 8 dospělých a 11 dětí, přitom je v domě zkolaudovaná pouze 1 bytová jednotka. Nájemné je s přihlédnutím ke stavu objektu nepřiměřeně vysoké. V tomto domě je poměrně velká migrace osob.

K migraci dochází i mezi okolními obcemi tj. mezi Velkými Hamry, Tanvaldem, Desnou a Smržovkou. Jako významnou hrozbu lze označit velmi reálnou možnost přistěhování obyvatel ze Slovenska, jejichž množství a sociální návyky mohou kriminalitu v obci výrazně ovlivnit negativním způsobem. Aby nedocházelo ke zvyšování negativních vlivů, a zanechávání dluhů je zásadní podmínka pro tuto sociální skupinu **stabilizace migrace**. Kumulace sociálně slabých v určitých ohniscích v rámci obce se vyznačuje určitými charakteristickými rysy a nese s sebou zviditelnění sociálně patologických jevů v obci. Se všemi uvedenými lokalitami je spojena vysoká nezaměstnanost, početné rodiny žijí v nevyhovujících podmínkách odkázány na sociální dávky. Mezi sociálně patologické jevy patří např. užívání drog, alkoholismus, vandalismus, znečišťování okolí a majetková kriminalita. Mnoho problematických projevů pramení také z předlužení celých rodin, z jejich nízké vzdělanosti až negramotnosti, často z velmi nízké inteligence a s tím související nízké kompetence pro řešení většiny problémů. Rodiče nechápou potřebu dávat své děti do předškolních zařízení, aby měly šanci pro další základní vzdělávání v běžné základní škole. Některé rodiny jsou postiženy, díky velmi nízké hygieně, různými cizopasníky. Tato situace je prakticky vyčleňuje ze společnosti. Bez systematické pomoci a poradenství se většina problémů prohlubuje do

úrovně jejich faktické neřešitelnosti či s řešením, které spočívá v protiprávním jednání. V rámci prevence kriminality je jistě zapotřebí podporovat vzdělávací aktivity a terénní práci s poradenstvím, sociální a komunitní práci.

Institucionální analýza

Cílem institucionální analýzy bylo získat přehled a provést vyhodnocení dosavadních aktivit orgánu státní správy, samosprávy, nestátních neziskových organizací a dalších institucí působících v oblasti sociální a situační prevence s důrazem na prevenci sekundární a terciární.

V obci a v ORP působí tyto instituce:

ORP: OSPOD, kurátoři, romský poradce
Nízkoprahové centrum (Oblastní Charita Most)
Středisko volného času
TOM
Sportovní kluby TJ
Nezisková organizace D.R.A.K.
Rodinné centrum Maják
Úřad práce
Městská police a Policie ČR
Romodrom
Člověk v tísni

Velké Hamry: terénní pracovník, sociální pracovník
Komunitní centrum
Kroužky při základní škole Velké Hamry
Sportovní kluby TJ
TOM Liščata
Agentura pro sociální začleňování
Pečovatelská služba
Dluhové poradenství (online – Člověk v tísni)
Terénní program Fokus Liberec - Podpora samostatného bydlení
Mediátor zdraví - nezisková organizace D.R.A.K.

Obec dále spolupracuje s **PMS** a zřizuje dle potřeby místa obecně prospěšných prací.

V rámci spolupráce s Agenturou pro sociální začleňování bylo ustaveno tzv. **Lokální partnerství**, které se schází minimálně 2x za rok a jeho členy jsou kromě samosprávy města Velké Hamry a zaměstnanců Městského úřadu, také zástupci Úřadu práce, městského úřadu Tanvald (především OSPOD, romský poradce), Policie ČR, Městské policie Tanvald, zástupci z Agentury, zástupce z krajského úřadu, ředitelky škol zřízených městem Velké Hamry, výchovný poradce školy, zástupci neziskové organizace D.R.A.K.

Lokální partnerství se zabývá kromě oblasti bezpečnosti a prevence, zaměstnáváním, sociální a terénní prací, vzděláváním a bydlením. Díky aktivitě partnerů lokálního partnerství byla přijata a jsou realizována opatření v rámci prevence kriminality.

V oblasti prevence kriminality dále působí **pracovní skupina prevence kriminality**, kterou zřídila Rada města Velké Hamry.

III.

Návrh preventivních opatření ve městě Velké Hamry

Městská policie Tanvald (na základě uzavřené smlouvy) a asistenti prevence kriminality systematicky pracují v sociálně vyloučené lokalitě i mimo ni. Získávají postupně detailní přehled o lokalitě, o náladách ve společnosti a o vznikajících rizicích bezpečnosti. Asistenti prevence kriminality jsou prostředníkem mezi obyvateli a Městskou policií a PČR. Velmi dobře znají prostředí a sociální struktury. APK jsou mentorováni Městskou policií Tanvald a metodicky vedeni jejich vedoucím.

K dosažení stanovených cílů bude město využívat dostupné nástroje:

Snížení majetkové trestné činnosti

- informování majitelů staveb o ochraně majetku (letáky, webové stránky)
monitoring APK
termín realizace: průběžně

Omezení pohybu osob pod vlivem alkoholu a návykových látek na veřejných prostranstvích

- monitorování problémových lokalit prostřednictvím APK
- kontrola dodržování zákazu prodeje alkoholických nápojů a tabákových výrobků osobám mladším 18 let
termín realizace: průběžně

Ochrana dětských hřišť a sportovišť

- zvýšený monitoring a pochůzková činnost APK v těchto místech
termín realizace: průběžně

Omezení vandalismu, poškozování veřejného majetku v rizikových oblastech lokalitách

- zvýšený monitoring v těchto lokalitách APK
termín realizace: průběžně

Vzdělávání a informovanost občanů města

- k informovanosti a vzdělávání občanů bude využít místní tisk Hamrovské listy a webové stránky města s cílem informovat občany o možných rizicích, preventivních programech a sociální síti, kam se mohou obracet v tíživých životních situacích

Besedy v rámci prevence kriminality cílené na děti, mladistvé a seniory

- informování ohrožených rizikových skupin a možných rizicích
termín realizace: průběžně
realizátor: OSPOD, OSPASS, Policie ČR, Městská policie Tanvald

Ochrana a pomoc dětským obětem násilí, šikany, kyberšikany, domácího násilí

- cílené preventivní programy ve školách formou besed
termín realizace: průběžně
realizátor: APK, OSPOD, školy, Policie ČR

Odhalení latentní kriminality

- zaměření pozornosti APK na latentní kriminalitu, zejména týrání zvířat, abúzus návykových látek, výrobu a distribuci drog a jiných návykových látek
realizátor: APK, Policie ČR, OSPOD, školy

Podpora volnočasových aktivit dětí, mládeže a dospělých

- Výstavba parkourového hřiště v blízkosti bývalých SVL (s realizací opatření obec počítá v budoucnosti v závislosti s vyhlášením dotačních výzev apod.)
realizátor: Město Velké Hamry

IV. Implementace plánu prevence kriminality

Plán prevence kriminality bude schválen radou města. Jeho naplňování bude monitorováno průběžně v pracovní skupině prevence kriminality Lokálního partnerství Velké Hamry, které se bude scházet minimálně 4x do roka.

Plán může být, na základě hodnocení jeho plnění a v reakci na případné nové okolnosti, aktualizován a revidován tak, aby jeho cíle byly stále v souladu s potřebami, a vybrané nástroje k cílům vedly.

Zodpovědnost za plnění plánu má město a jeho manažer prevence kriminality ve spolupráci s manažerem lokálního partnerství.

Všichni členové lokálního partnerství Velké Hamry jsou zavázáni svým členstvím poskytovat manažerům součinnost. Plán bude sloužit mimo jiné i jako podklad pro podávání žádostí o dotace do programu prevence kriminality Ministerstva vnitra ČR.

Plán prevence kriminality byl schválen Zastupitelstvem města Velké Hamry dne 29.12.2022 pod č.u. A75/03/22.

Ve Velkých Hamrech dne 30. 12. 2022

Ing. Jaroslav Najman v.r.
starosta